

Ārpus darba laika stacionēšanas ietekme uz insulta terapiju un tās iznākumu Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Neiroloģijas klīnikā: retrospektīvs pētījums

*Ramona Valante*¹, *Anželika Gudreniece*¹,
Evija Miġlāne^{2,3}, *Andrejs Millers*^{2,3}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Tālākizglītības fakultāte, Neiroloģijas rezidentūra, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Neiroloģijas un neiroķirurģijas katedra, Latvija

³ Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Neiroloģijas klīnika, Latvija

II

Ievads. Cerebrovaskulārās slimības ir galvenais smagas nespējas cēlonis. Tā kā ir vērojama kopēja Eiropas Savienības un it īpaši Latvijas populācijas novecošanās tendence, var prognozēt šīs problēmas aktualitātes pieaugumu tuvākajā nākotnē.

Pēdējos gados tiek veikti pētījumi, kas pievērš uzmanību faktoriem, kuri, iespējams, var kavēt agrīnu palīdzības sniegšanu pacientiem ar išēmisku insultu. Viens no šādiem kavējošiem faktoriem ir t. s. brīvdienų efekts.

Līdz šim Latvijā nav apskatīta brīvdienų efekta ietekme uz išēmiska insulta ārstēšanu un terapijas iznākumu. Šajā pētījumā tika analizēts tas, kāda ir pacientu stacionēšanas ietekme ārpus darba laika uz trombolītiskās terapijas pielietošanu, mirstību, stacionēšanas ilgumu un izrakstīšanās vietu.

Materiāls un metodes. Pētījums tika veikts, izmantojot Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Neiroloģijas klīnikas Insulta reģistru. Pētījumā iekļauti visi pacienti, kas stacionēti Neiroloģijas klīnikā laika periodā no 01.01.2012. līdz 31.12.2012.

Išēmiskā insulta slimnieki tika sadalīti divās grupās: ārpus darba laika (brīvdienās un laikā pēc 15.00) stacionētie pacienti un darba laikā (8.00–15.00) stacionētie. Abas grupas tika salīdzinātas pēc 3 parametriem: trombolītiskās terapijas pielietošana, mirstība un hospitalizācijas ilgums. Pētījums ir retrospektīvs.

Rezultāti. Kopā 2012. gadā bija 1444 išēmiska insulta gadījumi: ārpus darba laika bija stacionēti 71% pacientu (n = 1023), bet darba laikā – 29% (n = 421). Ārpus darba laika stacionēto pacientu grupā 56% (n = 572) pacientu bija sievietes un 44% (n = 451) – vīrieši ar vidējo vecumu 71,95 ± 11,6 gadi. Darba laikā stacionēto pacientu grupu veidoja 53% (n = 225) sieviešu un 47% (n = 196) vīriešu, kuru vidējais vecums bija 71,69 ± 11,3 gadi. Ārpus darba laika stacionēto pacientu grupā 4% (n = 46) tika veikta trombolīze, savukārt darba laikā stacionēto pacientu grupā trombolīze tika veikta 5% (n = 21) gadījumu. Mirstība abās grupās bija līdzīga: ārpus darba laika stacionēto pacientu grupā – 9%, bet darba laikā stacionēto pacientu grupā – 8%. Vidējais hospitalizācijas ilgums neatšķīrās atkarībā no stacionēšanas laika, un tas bija 9 dienas.

Secinājumi. Šajā pētījumā netika konstatēta brīvdienų efekta ietekme uz terapiju un tās iznākumu išēmiska insulta slimniekiem Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Neiroloģijas klīnikā, kas parāda, ka neirologu, izmeklējumu un akūtās terapijas pieejamība ir vienāda gan darb-dienās, gan arī brīvdienās.